

(VEER)KRACHTIG BESTUUR IN BRABANT

In vogelvlucht

De komende jaren krijgen gemeenten taken overgeheveld die door het Rijk of door de provincies werden uitgevoerd, zoals rond Jeugdzorg en Wmo / AWBZ.

Om hierop goed voorbereid te zijn en de toekomstbestendigheid van gemeenten in Brabant te versterken is in 2011 het project (Veer)Krachtig Bestuur in Brabant gestart, op initiatief van de Vereniging Brabantse Gemeenten en de provincie. Gedeputeerde staten hebben hiertoe een adviescommissie en een klankbordgroep ingesteld.

Het project heeft in 2012 / 2013 een situatieschets (bestuursscan) per regio en gemeente opgeleverd. Op 14 juni 2013 verscheen het eindrapport van de adviescommissie, inclusief 4 regiorapporten, waaronder over Zuidoost-Brabant.

De reactie van g.s. d.d. 2 juli 2013 op dit eindrapport bevat een aantal provinciale uitgangspunten voor veerkrachtig bestuur in Brabant, een ontwikkelkader voor samenwerking en herindeling en een reactie op bestuurlijke ontwikkelingen die in Brabant zichtbaar zijn.

Het project bevindt zich nu in de fase, waarin een visie op de bestuurlijke organisatie van Noord-Brabant wordt ontwikkeld. De gemeenten is gevraagd uiterlijk medio 2015 een bestuurlijk gedragen uitwerking met concrete doelstellingen over de toekomst van de eigen gemeente vast te stellen.

Uitgelicht

Bestuursscan Son en Breugel

In de bestuursscan d.d. 15 mei 2013 over Son en Breugel noemt de adviescommissie als sterke / zwakke punten:

- de gemeente heeft een heldere visie ontwikkeld met betrekking tot haar zelfstandigheid in combinatie met samenwerking op verschillende schalen;
- Son en Breugel kent een sterk college met uitgesproken vertegenwoordigers, heeft een stabiele raad en prima onderlinge verhoudingen;
- De organisatie en financiën zijn op orde; zaken worden goed uitgevoerd en de gemeente laat zien "in control" te zijn;
- Op basis van de visie is er een optimale regionale betrokkenheid en wordt actief geparticipeerd in de regio;
- De gemeente kent evenals andere gemeenten veel samenwerkingsverbanden die op bepaalde onderwerpen zelfs cruciaal zijn voor daadkracht op diverse schalen en moet daarmee op veel fronten tegelijkertijd opereren;
- Sturing vooraf, controle achteraf en democratische legitimatie van de activiteiten in de regio staan onder druk.

Eindrapport adviescommissie

In haar eindrapport d.d. 14 juni 2013 gaat de adviescommissie in op de samenwerking tussen de Dommelvalleigemeenten. De adviescommissie:

- constateert dat Nuenen inhoudelijk, bestuurlijk en financieel in zwaar weer verkeert;
- betwijfelt of de samenwerking van de relatief kleine gemeenten leidt tot een krachtige oplossing voor de problemen;
- stelt dat de gemeenten veelal op Eindhoven georiënteerd zijn;
- twijfelt aan het belang van een ambtelijke fusie met de rug naar de centrumgemeente.

Enkele aanbevelingen:

- intensiveer de samenwerking in het stedelijk gebied Eindhoven, met verregaande overdracht van bevoegdheden aan Eindhoven;
- leidt dat op korte termijn niet tot de gewenste slagvaardigheid in samenwerking, wordt grootschalige herindeling tot de gemeente Groot Eindhoven voorgestaan;
- voer in Nuenen een bestuurskrachtonderzoek uit. Als het beeld van onvoldoende bestuurskracht wordt bevestigd, dient herindeling met Eindhoven plaats te vinden.

Eerste reactie g.s. op eindrapport

In hun eerste reactie d.d. 2 juli 2013 op het eindrapport geven g.s. aan, samen met gemeenten, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties, een visie op de bestuurlijke organisatie van Brabant te zullen ontwikkelen. Veerkrachtig bestuur is bestuur dat in staat is om maatschappelijke opgaven te definiëren, het handelend vermogen heeft om deze om te zetten in uitvoering, ook onder minder gunstige omstandigheden adequaat kan functioneren en maatschappelijke effecten weet te realiseren.

G.s. geven een ontwikkelkader voor samenwerking en herindeling, dat richtsnoer vormt waarlangs gemeenten initiatieven kunnen ontwikkelen om tot een gefundeerde keuze over organisatorische en / of bestuurlijke oplossingen te komen. Het gaat hierbij om de aspecten draagvlak, schaalniveau, interne samenhang en oriëntatie, bestuurskracht en vitaliteit, regionale samenhang en evenwicht, duurzaamheid.

Over de samenwerking van de Dommelvalleigemeenten constateren g.s. dat er een duidelijk bestuurlijk draagvlak is ontwikkeld om diverse uitvoerende en beleidsontwikkende taken gezamenlijk op te pakken. Hoewel deze constructie op zich een vergroting van de bestuurskracht oplevert, hebben g.s. twijfels bij de duurzaamheid ervan. Daarbij zien g.s. Nuenen als een zwakke schakel, in elk geval in financieel opzicht en plaats men twijfels bij de bestuurskracht in het algemeen.

Reactie Dommelvalleigemeenten

De gemeenteraden en de colleges van de Dommelvalleigemeenten hebben bij brief van 2 oktober 2013 richting g.s. gezamenlijk gereageerd op het eindrapport en de reactie daarop door g.s. De gemeenten doen verslag van hun steeds intensievere samenwerking (zowel in de breedte als in de diepte) en onderstrepen hun verantwoordelijkheid voor en het belang van de regio. De Dommelvalleigemeenten spelen een rol bij de versterking van het stedelijk gebied, o.a. door de regie rond de ontwikkeling van het groene Middengebied op te pakken. Het samenwerkingsverband voldoet aan de door g.s. genoemde uitgangspunten voor een veerkrachtig bestuur en ook toetsing aan de aspecten van het ontwikkelkader voor samenwerking en herindeling, leidt tot de conclusie dat samenwerking in Dommelvallei een uitstekende keuze is. Wat betreft de twijfels over de duurzaamheid van de samenwerking wordt aangegeven dat de Dommelvalleigemeenten zeer wel in staat zijn oplossingen te bieden voor eventuele problemen die zich in relatie tot het samenwerkingsverband mochten voordoen.

Verzoek vaststellen visie op bestuurlijke toekomst Son en Breugel

Bij brief van 25 maart 2014 aan het college merken g.s. op, dat er een duidelijk bestuurlijk draagvlak is ontwikkeld om met onze partners Nuenen en Geldrop-Mierlo diverse uitvoerende maar ook strategische onderwerpen op te pakken.

G.s. blijven echter reserves houden rond de duurzaamheid van de samenwerking. Men beschouwt Nuenen, gelet op de financiële positie, als een zwakke schakel. Ook plaatst men vraagtekens rond de schaal van de regionale samenhang: noch Eindhoven, noch Helmond lijken op dit moment aangehaakt.

G.s. verzoeken onze gemeente uiterlijk medio 2015 te komen tot een bestuurlijke visie op de toekomst van Son en Breugel, ook in samenspraak met Eindhoven, Helmond en de overige gemeenten in het Stedelijk Gebied. Een betekenisvolle uitwerking gaat aldus g.s. in op de (*eerder in deze notitie genoemde*) thema's van het ontwikkelkader voor samenwerking en herindeling en komt tot stand in samenspraak met de relevante vier O's (Ondernemers, Overheid, Onderwijs, Overige maatschappelijke organisaties). Van belang hierbij zijn de gemeentelijke uitdagingen op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Voor het verkrijgen van een evenwichtig beeld vragen g.s. het totale spectrum aan mogelijkheden te behandelen, variërend van voortzetting van de huidige situatie tot en met bestuurlijke fusie.

Son en Breugel, augustus 2014